

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

О.В. Скидан, д.е.н., доцент
К.А. Самойленко, здобувач
Житомирський національний агроекологічний університет
skydano@mail.ru

За визначенням Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) органічне сільське господарство є цілісною системою управління виробництвом, яка підтримує і сприяє збереженню сприятливого стану агроєкосистем, включаючи біологічну різноманітність, біологічні цикли та біологічну активність ґрунту. Це система, яка надає пріоритет практиці управління, а не використанню зовнішніх сільськогосподарських ресурсів. При цьому відмічається, що конкретні регіональні умови вимагають власних, адаптованих до певного регіону систем ведення органічного виробництва із застосуванням агрономічних, біологічних і механічних методів виробництва та уникнення використання синтетичних матеріалів. За визначенням Міжнародної федерації органічного сільськогосподарського руху (IFOAM), органічне сільське господарство поєднує в собі традиції, нововведення та науку з метою покращення стану навколишнього середовища та сприяння розвитку справедливих взаємовідносин і належного рівня життя.

Органічне сільське господарство – це не тільки спосіб одержання екологічно чистої продукції, а й ефективний шлях до

відновлення природних біоценозів, збагачення природного біорізноманіття, яке швидко втрачається через надмірне використання засобів хімізації. Тобто розвиток органічного виробництва передбачає, насамперед, пошук нових технологій на основі наукових знань, законів природи, їх оптимального використання та поєднання [1].

Із вищевказаного випливає, що перспектива забезпечення ефективного ведення органічного виробництва неможлива без активної інноваційної діяльності, спрямованої на пошук, розробку, обґрунтування та практичне впровадження відповідних технологій виробництва, переробки, зберігання та використання органічної продукції, а також інноваційних методів управління інноваційною діяльністю у цій сфері.

Така позиція відповідає і державній політиці щодо стимулювання розвитку інноваційної діяльності. Так, Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI від 8 вересня 2011 року визначено, що одним із стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності є широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища. При цьому Український інститут науково-технічної і економічної інформації в результатах моніторингу законодавчої та нормативно правової бази України щодо регулювання інноваційної діяльності в цілому та за окремими стратегічними пріоритетними напрямами науково-технологічного розвитку та інноваційної діяльності в Україні, визначеними Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», окремо виділяє Закон України від 03.09.2013 р. № 425-VII «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини [2].

На пріоритетності інноваційної діяльності в сфері органічного виробництва наголошують також ряд науковців [3]. Так, І.В. Одох зазначає, що враховуючи той факт, що Україна вже займає провідні позиції на світовому ринку органічної продукції та має значний потенціал для подальшого нарощування виробництва екологічно чистих продуктів харчування і задоволення як зростаючого внутрішнього попиту, так й збільшення обсягів експортних поставок, розвиток органічного сільського господарства слід розглядати як один з пріоритетних напрямів інвестування й впровадження інноваційних розробок [4].

Крім того, як свідчать результати досліджень Національного інституту стратегічних досліджень, зростання попиту на органічну харчову продукцію у світі, зумовлене посиленням екологічної та соціальної складових економічного розвитку, висуває проблему

виробництва органічної продукції в ряд одного з найбільш перспективних напрямів інноваційного розвитку харчової промисловості [5, с. 43].

Світовий досвід розвитку органічного сільського господарства також підтверджує, що воно не може забезпечити постійного нарощування обсягів випуску сільськогосподарської продукції як за умов індустріальних технологій, але гарантує якісне виробництво продовольства на певному стабілізаційному рівні й потребує постійного інноваційного оновлення методів виробництва заради відвернення потенційної стагнації, до якої веде сталий обсяг наявних ресурсів [6, с. 60].

Таким чином, розвиток органічного виробництва є пріоритетним напрямом інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки. При цьому, згідно Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», така діяльність має право на першочергову підтримку. Тому в Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» мають бути внесені зміни, які мають передбачати конкретні положення щодо заохочення ведення органічного виробництва в Україні.

Література

1. Иванов В.А. Сущность, классификация инноваций и их специфика в аграрном секторе / В.А. Иванов // Корпоративное управление и инновационное развитие экономики Севера: Вестник Научно-исследовательского центра корпоративного права, управления и венчурного инвестирования Сыктывкарского государственного университета [Электронный ресурс] / Сыктывкарский государственный университет - Электрон. вестник – Сыктывкар: СыктГУ, 2005. – С.37-50.

2. Моніторинг законодавчої і нормативно-правової бази інноваційної діяльності в цілому і за стратегічними пріоритетними напрямками науково-технологічного розвитку та інноваційної діяльності в Україні за III кв. 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uinpei.kiev.ua/foresight/ua/law.php>.

3. Чайка Т. О. Еко-інновації в органічному агровиробництві / Т.О. Чайка // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. – №2 (18), том 3. – с. 255-263.

4. Одотюк І. В. Перспективні сфери інвестування інноваційних

розробок в Україні / І. В. Одетюк, О.М. Фащевська, І.В. Дульська, О.А. Ткачова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=609>.

5. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України. – К.: НІСД, 2013. – 71 с.

6. Марчук Л.П. Формування інноваційних можливостей аграрного виробництва / Л.П. Марчук // Економіка АПК. – 2009. – № 12. – с. 58-63.